

MAGYAR MERKUR

1789-dik évfolyamban.

A Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmével

Szombaton Mind-Sz. havának 3-dik Napján.

Az egy Belgrád felől.

A Hadi Fő Tanátstól költ tudósításnak folytatása. — Ezen utazás közben csak 5 Törökök láttattak. Ezekkel öszve-akadt Petrovits Kapitány, a' ki a' szabad seregbeli vadászokkal elől járdogált. A' Törökök ugyan a' bokrok között ellent-állottak, miglen az egyik el-fogattatott, ketteje agyonverettetett, és a többi 2 szaladásra adta magát. Petrovits Kapitány meg egy vadász mindazáltal erőssen meg-sebesítették.

Egyébaránt az ellenség az egész tájékat szabadon hagyta. Ennek a mieink hasznat vették, úgy hogy még az nap Topfid patakján által Dedina hegyére és ezzel öszve-kaptsolt Topfid hegyére az egész sereggel 5 négy-szegeletekben fel-mászanak, a felső őrizetek

Н Н Н

ре-

pedig az Eugenius sántzáig és *Czigányka* falujáig elkelének. Már most a többi seregek is, úgymint: *Mitrouszky* F. V. H. 2 Batalljonokkal *Alvintzytől*, 3 Nádasdyakkal és 1 *Volfenbüttel*ivel; a F. V. H. *Alvintzyval* 2 Bat. *Eszterházi Antaliak*, 3 *Károlyiak* és 1 *Volfenbüttel*; a F. V. H. *Blankenstáinnal* 3 Diviziok *Vurmzertől*, 3 Div. *Sakmintól*, 3 Div. *Kavanagtól* parantsoltattak, hogy mennél hamarább siettesék útjokat, hogy az előkelő seregektől elhagyott helyeket el-foglalják.

Mind ezen mozdulásoknál semmi sem történt az ellenség részéről, hanem hogy egy fajka a' tulsó kávé házoktul közzel oda jöve, a' hol *Mokri Lug* patakja a' Szávába omlik, és itten egynehány ágyü-lövészeket tett a' *Czigánykánál* álló szélső őrizetünkre. De mihelyt a' mi három fontosunkból meg-sértetett volna, azonnal visszavert. Azomban egynehány ellenséges csoportok-is az Eugenius sántzainál fel-felé mentenek, a' kik után még többen következének a' városbul a' szél-malomra vivő úton: ezek egynehány lövészeket tettek, még a' *Gréfen-Húszárok* a' hidnál, melly *Dedina* között és az Eugenius sántzai között a' fellyebb nevezett patakon vízen-által, beléjek kötének, melly tsatázásnál 30 *Húszárok* estenek-el és 25-en kaptak sebet.

A' következő éjtszakán a' Szávának bal partján a' *Besániai* töltésen fellyül *Gyulay Sámuel*től való 3 Batalljonnak óltalma alatt hid-sántz hanyattatott,

Az ellenség kevés foganattal lövöldözött erősségébül a' mi munkásainkra. Tsak 1 emberünk veszett el és 1 kapott sebet, továbbá 3 lovak estek-el és 11 sebesített-meg.

13-dikán a' F. V. H. *Mitrouszky* a' fellyebb nevezett seregekkel hasonlóképpen *Dedinára* érkeze, és az ő rendelt helyét *Topsid* hegyén el-foglalá.

Virradta előtt a' rekognoskálásnak őltalmára *Valdek* Hertzeg és *Klebek* Generális 10 Divizio lovasokkal és 4 Batalljon gyalogokkal az *Eugenius* sántzaiba arra az ország útra térének, melly *Belgrádra* viszen. Az által az ellenséges őrizetek vízfza-verettettek a' városba. A' magokkal vitt lovas-hobitzokbul annakutánna egynehány gránatok a' házok közzé vettettek, és némellyek meg - is gyúladtak tőlök. A' rekognoskálás a' Dunának bal partjáig folytattatott, a' hol *Eugenius* hidakat veretett vala, és ezen alkalmatofságnál 1 Török, 4 Oláhok és 3 fzekerek éléssel meg-rakva, el-fogattattak, mellyek egy Agához *Belgrádba* tartozandók valának. A' fegyveres Cs. K. hajós sereg *Konings* Kapitánynak komendója alatt, a' *Biela-Sztienától* fel-felé a' Dunába állittatott.

A' rekognoskálás innét az *Eugenius* sántzainak hofszában az ország útig tartott, melly *Krotzkáru* *Belgrádra* viszen, onnét pedig a' többi hegyekre ezen az úton kívül, hogy az egész környék tekintetbe vétésék.

Ezen rekognoskálásnál észre vétetődött, hogy a' hostában a' Száva vize felé fekvő rész 2 ágyúzó sántzok, az egyik 7 ágyúkkal, a' másik 5 ágyúkkal meg-rakva, erősítik, hogy a' város kapuján fellyül nyílás vagyon, és hogy a' Duna felé a' pällizádok vagy hegyes karók között fok ágyúk vagynak ki-szegezve, hogy a' hostában a' házok nagyobbára tseréppel vagynak fedezve, és tartós épületek, következőképpen nem olly hamar gyuladnának - meg, hogy a' Dunától fel-felé menő *Eugenius* sántza a' *Metterisi* halomig olly állapotban volna még, hogy annak tökéletes helyre állítatására kevés munka kívántatnék; innentől fogva pedig távalabb ki-tetfzett, hogy a' sántznak ez a' része egész a' Szávaig soha sem lehetett

tett erős és tartós, mivel fok helyeken nehezen lehet meg-esmerni. — Estvére a *Dedinán* és annak alatta hidnak való 5 sántzok mérettettek-ki, melly dologhoz még azon az éjtszakán 2000 parasztsok fogának.

Dél után a' F. V H. *Alvintzy* is az ő elől nevezett Batalljonaival az ő rendelt helyére *Torfid* hegyére fel-hágott. A' nagy Czigány szigetnek alsó órán 3 hat fontos ágyúknak való hányást készitettek a' falusi munkások, hogy az által a' híd az ellenséges fajoktól bátorságosabb légyen; és hogy rövidebb közösülés légyen, a' *Dunavitza*n való hid alá-botsátatott, és a' *Besániai* töltéshez közelebb verettetett. Annakutánna 4 Batalljon gyalogok, 2 Divizio Drago nyofok és könnyű lovalok a' *Besániai* halmokrul alá szállottak és 1000 lépésnyire a' hid-sántztól tábort veretek, 1 Batalljon Gyulayak pedig a' sántzba bé-tértek, 1 Divizio Gyulaytól a' Czigányok szigetjén való ágyú hányásba a' többi 2 Diviziók azoknak segítségére hátra rendeltettek.

14-dikén a hajó-hid a Szávának jobbik öblén által a Czigányok szigetje mellett fel-felé vitettetett, ennek a szigetnek hányásához közzel, még egy kompos hiddal, verettetett.

Dél után a 10 Batalljon Granadérok, a F. V. H. *Braun* Gróf alatt, továbbá 3 Diviziók Czesvitztól, 3 Toskana Josefától, 3 Vurmzertől, a kiket *Valdek* Hertzeg 13 dikén a rekognoskálásnál őrizetül állitott-ki, *Mokri Lug* patakján az *Eugenius* sántzaiba szállottak-bé, és 2 négy szegeletet formáltak, mellynek egyike a hegyre jobbra az ország-útjától, a másik pedig balra, a Húszárok a két szárnyokra és előre, a többi lovaság pedig a négy szegeletek közzé helyeztetett. Minden Regementektől velek voltak a tábort mérők, hogy a többi 6 négy szegeleteknek és a lovas-

vas-

válságnak táborozó helyet mérjenek-ki. Éjtzakán számos futó hidak verettettek *Mokri Lug* patakján, hogy még a többi négy szegeletek is következendő napon új állásaikat el-foglalhassák. Minden négy szegeleteknek kommandánfai ezen rekognoskálásnál jelen voltak, hogy saját szemeikkel lássanak mindent.

Ugyan azon éjtzakán 1000 munkások által a katonaságbul, és 1500 falusiak által a Zimonyi sántzoktul fogva, 840 ölnyi hofzszaságu keresztül kacsul futó árok áfatatt a Duna mentében a *Dunavitzának* ki-folyásáig a' hol 2 tizenkét ágyúknak és 4 hat ágyúknak való hányás készítettett, melly az ellenséges szejákknak ki-menetelét akadályoztassa, és az egész tájéket *Zimony* és *Dunaviza* között fedezze. A munkásoknak őrizetjére 2 Bat. gyalogok és 1 Div. lovasok hátrább állítottak. Az egész éjtzakán által tsendesen folyt a munka, és reggel már bátorfágban dolgozott a nép.

15-dikén hajnalban a' F. V. H. H. *Mitrovsky* és *Alvintzy*, a' Generális Strázsamesterek *Vürtemberg*, *Brentáno* és *Türkhaim* négy szegeletekbe állított seregeik a' Lovasfág Generálisa *Kinzky* Gróf 7 lovas Regimentekkel útnak indultak, hogy az előtte való napon meg-mutatott helyeket el-foglalják az *Eugenius* sántzaiban. A' négy szegeletek *Brentáno*, *Türkhaim*, és *Vürtemberg* a' régi majortól jobbra, a' szél-malomtól fogva egész *Czigánykáig*, a' többiek pedig jobbra meg balra a' granadéroktul állítottak, kevés lovasfág a' négy szegeletek közzé, a' többi 2 ütökzetekre előre.

Klebek Generálisnak négy szege még *Dedinán* maradott, mivel az ágyú hányások, mellyek tulajdonképpen a hid-sántznak és a *Száván* való közösülésnek

nek általmazására szolgáltak, még nem voltak tartós állapotban; mindazáltal azon közben 2 Bat. gyalogok és 1 Div. Lobkovitztól bé-indultak, és ottan megmaradtak. A *Dunavitznának* ki-folyásánál való munkák reggelre már annyira vitetődtek, hogy a dolgozó nép fedezve volt. Ekkor az ellenféges ágyúzás keményebb léve; egynehány fajak is ki-kötének; de a puska-lövések, és egynehány jól igazított ágyú-lövések hamar el-kergették őket, az erősből való ágyúzás is foganatlan vala. Egyedül 3 embereink ölettettek-meg tőle és 2 sebefített-meg. Az előre állított feregek az ágyú hányásba vonák magokat hátra, és a lovaság, a hol az ellenfégnak ágyúi nem érthették. Virradtán minden feregek, mellyek eddig a *Zimonyi* és *Befániai* hegyeken táborozának vala úgy mint 3 Bat. Német gyalogok továbbá 3 Div. *Csatorizktytól* és 2 *Modenától* *Obov-kútjának* tájékán szállottak táborba. A *Dunán* való hídnak az *Eugenius* sántzain kívül vettetett egy sántz, mellyen 2000 parasztok dolgozának. A szabad sereg *Pálesig* mozgult és a *Zábresi* sántzal és *Sabáztzal*, *Drinától* fogva *Moravaig* lántzot vont. Egyszer mind 500 lovasok 2 Fő Tisztekkel, 3 órányira küldettettek-előre, hogy idején korán hírt hozzanak az ellenfégnak közelítése felől. Estvére a szél-malomnál és azon alól jobbra a régi major-háztól ágyúzó sántzok hányattak, melly dólogra 1150 katonák vétettek. Az ellenféges tűz senkit sem ölt-meg, 4 embereket mindazáltal meg-sebefített.

(A' többit jövendőre)

Septemb. 24dikén költ levelekből. Három napok-tul fogva már olly erősen esik az eső, hogy 24 órák alatt alig halhatni egy lövést *Belgrádbul*, a' mieink is félbe-hagyták a' munkát, a futó árkokban 1 láb-nyom-nyi-

nyira vagyon a' viz. Nem tudhatni tehát még mikor kezdődik-el a' valóságos ostrom; a' nehéz lövő szerek *Zimonynál* hajókban állanak. A' futó árkok olly közel vagynak immár a' Rátz városnak pällizádjaihoz, hogy ezen hostátot már el-vehettük volna, ha az első nem tartóztatott volna bennünket. A' Fő Vezérnek az a' tzielja, hogy ezen hostát, mellyben fok szép épületek állanak még, éppen maradjon, és ha szerit tehetjük, egy rohanással kezünk alá kerithessük, mert a' meddig a' Rátz város Török kézben vagyon, nem fokat reménylhetni az ostromlásnak folyamatja felől. — *Mihályjevits* szabad seregének egyik része és egynehány Gréfen Húszárok *Moraván* túl 8 mértföldnyire jártak kémlelni, de sehol sem akadtak Törökre. Előbb az ostromhoz fogni, hogy sem a Szeráfzkir meg-verettetett; nem képes. *Belgrád* fokkal külömb erőtség, hogy sem a várak Bosznyában; és a mint hallatik mindennel bővölködik maga általmazására. Annnyiba szerentsések a mi seregeink, mellyek *Belgrád* körül táboroznak, hogy kies és kellemetes tájékon vagynak; újjúl az ő erejek és vídul az ő szívek benne. A lovasság a leg szebb kertekben áll, mellynek gyümöltseit egy Ozmán sem meri szedni. Feles számmal találatnak kútak, jó vízzel telve, és majd minden kútnál nagy kanalat hagytak a Törökök, hogy a mieink annál könnyebben meríthessék a vizet belöle.

Klerfe Gróf *Urról* azt kezdették hirdetni, hogy meg-verte volna a Szeráfzkirt. Majd meg-fogjuk az igazát hallani; ürehsen tsak nem mentek-el ezen a fok kurirok a kik nyomba követték egymást tegnap előtt.

A többi háborus vidékekről.

Tót országból *Sept. 17-dikén* A Trávniki *Basának* seregét 9000 emberekből állónak mondják lenni;

mellyel 10-dikén még *Podrasnitza*, *Báryaluka* és *Ja-
itza* között áll vala. — A Bosznyákok alig ha nem tanulták
Mavrojenitől a mesterféget, hogy kellefsék a kordont
majd itt majd amott h borgatni; mert *Kozaratz* tul fog-
va egészen le-felé a *Likkáig* mindenütt ellenséges tsopor-
tok jelennek-meg, mellyek imitt amott fel-zendítik szél-
ső őrizetünket, és megint el-lódulnak. — *Berbirbe*
már egynehányszor jöttek egyenként Bosznyákok kü-
lömb-külömbféle szín fogások alatt; leg-inkább kémle-
lés kedvéért. — A' *Brodi* Regiment kommandójához
parantsolat érkezett, hogy új Batalljont állitson-fel,
melly a' Péterváradí Regiment-környékébe álljon-bé,
hogy ezen Regimentnek egyik Batalljona az ostrom-
lásnál munkálódjon. Az ujonnan fel-állítandó Batal-
ljonnak *Simonovits* Fő Strázsamester Ur a' kom-
mendánfa.

Az Erdélyi pafzszufokon tökéletes tsendefég vóna
a Törökök miatt, ha néha néha nem háborgatnak
őket a mieink. A *Csepári* tsatától fogva jobban vi-
gyáznak magokra. Mindenfelé lovas vigyázókat álli-
tanak-ki, és éjtzakának idején mindenkor virraszt fele
a népnek, a lovak pedig mindég nyergelve vagynak.
De akár virraszszanak, akár szunnyadjanak, tsak ve-
rik őket a mi Húzfárjaink. Az imént múlt hónapnak
16-dikán hirül lett *Mayerfzháim* Generálisnak a *Törts-
vári* Pafzszufon, hogy *Kimpolungában* 600 Törökök
gyűltenek légyen-öszve. Mindjár következő napon
Hájdendorf Obersternek, és *Örményi* a Toskána-Hú-
zfároktul meg *Binzfeld* a 2-dik Oláh gyalog Regiment-
től való Fő Strázsamester Uraknak tárfaságában fel-
készült ellenek egy svadron Toskána Húzfárokkal,
egy svadron Székely Húzfárokkal, és három kompá-
nia gyalogokkal. A' mint meg-láttak a' mieink az el-
lenséget, azonnal olly bátorsággal rohantak reája a'
Húzfárok, hogy a' Törököknek mindjárt hanyatlott ked-
vek. El-estek közzülök 60-on, 15en el-fogattattak,
11 zászlók, egy 8 fontos ágyúval, 50 köből búza, egyne-
hány vágó ökrök, és több mint 100 lovak a' mieink-
nek martalékjai lettenek.